

Flertallet, som bestaar af Berg, Claus-ager, S. Hansen, S. A. Hansen, Holstein-Ledreborg, Høgsbro, S. Jensen, S. P. Jensen, N. Jensen og P. Nielsen, antager i Mod-sætning til Mindretallet, at Grundlaget for den i 1814 givne Ordning af det offentlige Skolevæsen, hvorpaa Lovforslaget i det Væsentlige hviler, ikke længere svarer til den nuværende Udvikling af vore Forhold. Dengang levede Folket under et faderligt Enevælde og var vant til at betragte sig som uskiftet til at varetage sit eget Lærv; men ved Grundloven af 1849 er Folket blevet borgerlig myndigt og kommer Lærv for Lærv mere til Bvidsthed om Betydningen deraf. Det føles som en sølsom Modsigelse, at man ikke nu i Reglen tør betro de Mænd, der kaldes til afgjørende Deltagelse i Landets vigtigste Anliggender, Omsorgen og Ansvar for deres egne Børns Undervisning; det kræfter de første Grundføringer for Familielevets og dermed for Samfundslivets sunde og kraftige Udvikling, og det berøver Skolen den Hjælp, som Forældrenes levende Deltagelse for dens Gjerning og omhyggelige Tilsyn dermed ene er istand til at yde. Saameget mere støvende er den paabudne Lvang, som der er Samfundsklaser, mod hvilke den ikke anvendes, og den Lighed for Loven, der skulde være en af den fri Forfatnings bedste Frugter, altsaa fuldkommen tilsidefættet. Flertallet maa derfor betragte det som et Misgreb, at Lovforslaget søger at fremme Folke-skolens Udvikling gennem uvidede Lvangsbestemmelser og et stærkt Tilsyn fra Statens Side, fremfor gennem en tillidsfuld Henvendelse til Forældrenes naturlige Kjerlighed til deres Børn og disses størst mulige Udvikling, en Kjerlighed, der dog netop i den sidste Mennefsalder, uagtet alle Hindringer i den nuværende Ordning af Skolevæsenet, har givet sig saa smukke Vidnesbyrd i de talrige Folkehøjskoler, Friiskoler og lignende privat Virksomhed. Det er af saa meget større Vigtighed at lade Forældrene føle, at de bære Hovedansvaret for Børnenes Undervisning, som man dog ikke kan berøve dem Hovedindflydelsen paa Børnenes Opdragelse, og denne da meget let kommer til at lide under den Løsning af Baandet mellem Forældre og Børn, som en altfor vidt dreven Statsomsorg for Undervisningen maa fremfalde. Flertallet hæveder derfor den fulde Gjenmeførelse af den Tanke, der alt i 1855 fandt sit Udtryk i Lovgivningen, at Forældre eller Bærger have Ret til selv at sørge for deres Børns Undervisning, som Grundlaget for den ny Udvikling, vor Folkeskole bør hjælpes til, og haaber derved at naae en videre Udvikling af den, end det vil være muligt gennem den stærpe Lvang; men ved Siden deraf overfer Flertallet ikke, at der kan gives ligegyldige og forsømmelige Forældre og Bærger, mod hvem Statens Lvang gjøres fornøden og er berettiget, naar den indskrænkes til det Lvaamaal af Kund-

skab, der kan naas af ethvert legenligt og aandeligt sundt Barn, og der maa anses som nødvendig, for at det kan selvstændig udvikle sig videre, efterhaanden som Lvangen dertil maatte vaagne. Man antager, at dette kan naas ved en Ordning, hvorefter Staten kræver offentlige Prøver af familige Børn i 9—10 Lærv og 13—14 Lærv og desuden betingelsesvis i 12—13 Lærv Alderen. For de Børn, der bestaa Prøverne, finder aldeles ingen Lvang Sted; men de Forældre, som selv have sørget for deres Undervisning, faae da af Kommunens Kasse udbetalt de Skolepenge, som ellers udredes til Lærerne ved de offentlige Skoler. Det Barn, som derimod ikke bestaa Prøven og dog er i Besiddelse af den fornødne legemlige og aandelige Sundhed, undergives en stærk Lvang, indtil det Forsømte er indhentet, og for et saadant Barn bliver ikke alene ingen Skolepenge udbetalt, men det paaligger Forældre eller Bærger at betale dem, saa længe Lvangen varer.

Flertallet anser det fremdeles for givet ved Grundlovens Bud om, at Børgerne have Ret til at dyrke Gud paa den Maade, som stemmer med deres Overbevisning, at Staten ikke maa kræve af Børnene en bestemt Tro, men at Tilgivelsen af en saadan dels maa bero paa Hjemmets og dels paa det paagældende Kirkesamfunds Indflydelse, skjøndt det vel kan tillades de Forældre eller Bærger, der ønske det, ogsaa i den offentlige Skole at faae deres Børn underviste i Folkekirkens Tro. Ved de nævnte Lvaamaalsprøver kan Staten derfor ikke gjøre Krav paa bestemte Religionskundefaber, men maa i denne Henseende stole paa Trossamfundenes Medvirksomhed. Som Følge heraf kan Folkestolen heller ikke overgives til et bestemt Kirkesamfunds Geistliges særliche Tilsyn og Omsorg, men maa stilles under Folkets almindelige Myndigheder, om der end ikke kan være Noget til Hinder for, at ogsaa Geistlige faae Indflydelse paa Skolevæsenet, forsaavidt de vælges dertil ved Folkets Tillid. Man foreslaar derfor, at Geistlighedens Tilsyn for Fremtiden indskrænkes til den religiøse Undervisning, der meddeles Ungdommen ved de kirkelige Embedsmænd, og at Statens Tilsyn føres dels gennem særliche Mænd, som vælges, een for hver Amtsradsreds, af Skoleraadet, men med Regjeringens Stadsfæstelse, og dels gennem Aalmændene ved deres Overberelse af Skoleradets Forhandlinger og deres almindelige Skendskab til Amtets Forhold. Naar Ministeren skulde anse det fornødent, vil det selvølgelig staa ham frit for ved Udsendelse af en af hans Embedsmænd at skaffe sig de nærmere Oplysninger, han om et eller andet særlicht Forhold maatte savne. De nævnte Tilsynsmænds Myndighed er dog indskrænket til det af Staten krævede Lvaamaal. Med det øvrige Skolevæsen føre de vel Tilsyn, men nærmest kun for at fikke Overholdelsen af Statens Bud, uden at de have Ret til at